

Divorț și recăsătorire

Învățătura Domnului Isus Cristos

Învățătura lui Isus este cunoscută din dezbaterile pe care a avut-o cu fariseii (Mat. 19.3-9; Mc 10.2-12) și dintr-o zicere scurtă din Mat. 5.31 și Luca 16.18. Textul din Matei 19 este cel mai complet. În el avem două expresii care necesită o atenție deosebită: din „orice pricină” și „afară din pricină de curvie” (termenul *porneia* poate avea o diversitate de sensuri, incluzând orice, de la indiscreție sexuală la destrăbălare sexuală). Aceste două expresii sunt expresii tehnice legale.

Fariseii l-au întrebat pe Isus: Permite legea (de ex. Deut. 24.1) divorțul pentru *orice pricină*? Isus a răspuns că acel text permite divorțul doar pentru motivul curviei. Aceasta înseamnă că cei divorțați din *orice pricină* nu erau divorțați în mod valid – teoretic, ei încă erau căsătoriți. De aceea, dacă se căsătoreau cu altcineva însemna că trăiau în curvie.

Când a fost întrebat despre divorțul din *orice pricină*, Isus nu a răspuns imediat. El a folosit ocazia pentru a vorbi despre căsătorie:

- *căsătoria este monogamă*. Vechiul Testament a permis poligamia (ea este presupusă în Exod 21.10, Deut. 21.15 și Lev. 18.18) și încă era permisă în Palestina primului secol. Isus a spus că monogamia era idealul Vechiului Testament.

- *căsătoria este pentru toată viața*, astfel divorțul trebuie evitat prin toate mijloacele.

- *căsătoria se poate desface prin divorț în cazurile celor cu inima împietrită*. Isus nu a explicat ce vrea să spună prin aceasta, dar ascultătorii săi se puteau gândi la Ieremia 3-4, pentru că acela este singurul text în care se vorbește despre împietrirea inimii în contextul căsătoriei sau divorțului. Ieremia a descris Israelul ca soția împietrită a lui Dumnezeu atunci când ea curvește repetat cu idolii și refuză cu încăpățănare să se pocăiască. Profeții VT au spus că Dumnezeu în final urma să divorțeze de Israel, însă numai după multe încercări de a o chema la pocăință. Astfel, Isus a vrut să spună că cineva nu trebuie să caute divorțul imediat de cel care a păcătuit, ci să îl cheme la pocăință. Totuși divorțul este permis în cele din urmă dacă cel în cauză își împietrește inima și nu vrea să se pocăiască.

- *căsătoria trebuie să supraviețuiască curviei*. Fariseii au zis că Moise a poruncit divorțul pentru curvie, pe când Isus a spus că doar l-a permis. Isus a vrut să accentueze că divorțul era permis, dar nu obligatoriu, chiar atunci când există motiv de curvie. Spre deosebire de farisei Isus i-a încurajat pe oameni să caute pocăința de la soțul/soția lor, și apoi se ierte, chiar în cazul curviei.

- *căsătoria nu este obligatorie*. Această învățătură o avem în Matei imediat după dezbaterile despre divorț (Mat. 19.10-12). Isus a spus că un om poate alege să fie eunuc (să trăiască o viață de celibat).

Cuvintele lui Isus, „ceea ce a unit Dumnezeu omul să nu despartă”, arată că avem o poruncă aici. Cei doi se pot despărți, dar nu trebuie să o facă. De aceea Isus nu condamnă orice divorț, ci cel pentru orice pricină. El a permis divorțul din pricina curviei, deși l-a descurajat cu tărie.

Învățătura Apostolului Pavel

Această învățătură o avem în 1 Corinteni 7 unde el răspunde celor care doreau să restrângă relațiile sexuale în cadrul căsătoriei și să divorțeze de soții necreștini. El le spune că relațiile sexuale sunt o obligație în cadrul căsătoriei (v.3-5) și le reamintește învățătura lui Isus despre divorț. Pavel trage concluzia că un creștin nu trebuie să inițieze divorțul și trebuie să caute împăcarea. Dacă un necredincios divorțează, cel credincios nu mai este legat. În v. 39 Pavel spune că o căsătorie este sfârșită prin moarte. Cel credincios care a rămas văduv se poate căsători doar în Domnul.

Pavel, ca și Isus, a fost mult mai interesat în căsătorie decât în divorț. Când unii din Corint au vrut să divorțeze de soții lor necredincioși, Pavel le-a reamintit obligațiile din căsătorie.

- *obligații conjugale* (1 Cor. 7.3-5). Fiecare soț/soție trebuie să fie slujitorul celuilalt. Acest limbaj al slujirii și stăpânirii este din Exod 21.10. Abstenența sexuală era permisă doar prin înțelegere, doar pentru un timp, pentru a se dedica rugăciunii.

- *obligații materiale* (1 Cor. 7.33-34). Pavel spune că cei căsătoriți trebuie să se îngrijească de lucrurile lumii, ca să placă soției. Pavel vorbește pozitiv despre această lume, pentru că sprijinul material a fost poruncit în Exod 21.10 (mâncare și îmbrăcăminte).

- *cei credincioși trebuie să se căsătorească doar cu credincioși* (1 Cor. 7.39).

Pavel a fost preocupat să îi oprească pe cei din Corint de la divorț. El le-a dat câteva reguli despre divorț.

- *credincioșii nu trebuie să recurgă la divorț prin separare* (1 Cor. 7.10-14). Divorțul prin separare era forma greco-romană pentru divorț fără vină. El le reamintește de învățătura lui Isus care a condamnat divorțul pentru orice pricină.

- *dacă au divorțat prin separare, trebuia să se împace* (1 Cor. 7.11). Unii dintre cei din Corint divorțaseră deja.

- *dacă ei au fost victime ale divorțului prin separare, ei nu mai sunt legați* (1 Cor. 7.15). Căsătoria lor este desfăcută. Odată ce soțul sau soția cuiva l-a părăsit, divorțul a avut loc.

- *există motive valide pentru divorț*. Părăsirea este un motiv valid pentru divorț. Cel părăsit este divorțat fără voia lui.

Concluzie

Ascultătorii evrei și cititorii cuvintelor lui Isus din primul secol știau despre subiectul divorțului și recăsătoririi câteva lucruri. În primul rând, toate curente din iudaism erau de acord cu cinci motive pentru divorț în Scripturi: nefertilitate (Gen. 1.22, 28), necredincioșie (Deut. 24.1), neglijare a hranei, îmbrăcămintei, sau dragostei (Exod 21.10-11), și acestea erau recunoscute ca jurăminte implicite în contractul/legământul de căsătorie. Exemplul cu Dumnezeu ca divorțând de Israel ilustra că divorțul avea loc atunci când aceste jurăminte erau călcate repetat și cu inima împietrită. Apoi, ei știau din Scripturi că recăsătoria era permisă după divorț (Deut. 24.1-4) și că scopul certificatului de divorț era să afirme acest drept. Adepții rabinului Hillel au popularizat un nou tip de divorț, numit *Din orice pricină*, divorț care a devenit baza pentru toate divorțurile. Ei au extrapolat această formă din Deut. 24.1 unde se spune că a găsit în ea ceva nepotrivit.

Isus a fost întrebat dacă este de acord cu divorțul din *orice pricină*; el a spus că expresia din Deuteronom înseamnă doar indecență/curvie. El a adăugat că oricine a divorțat din orice pricină (afară de pricină de curvie) nu era divorțat cu adevărat, și dacă se recăsătorește curvește.

Isus nu a fost de acord cu multe alte presupoziii evreiești despre căsătorie și divorț. El a folosit VT pentru a învăța monogamia și căsătoria pe viață. El nu a negat divorțul, dar a arătat că se poate ajunge la așa ceva doar atunci când soțul/soția are inima împietrită, adică în mod încăpățânat calcă jurămintele căsătoriei. Astfel, Isus neagă faptul că divorțul ar fi obligatoriu în cazul infidelității. De asemenea, el a negat ideea că procreerea ar fi o poruncă și că, astfel, neîmplinirea ei ar constitui un motiv de divorț. Isus nu a spus nimic despre celelalte motive pentru divorț: lipsa hranei, a îmbrăcămintei și a dragostei.

Pavel face aluzie la aceste trei motive atunci când le reamintește celor din Corint de obligațiile din căsătorie: sprijin emoțional (1 Cor. 7.3-5) și sprijin material (1 Cor. 7.32-35).

Pavel le spune celor credincioși că ei nu trebuie să facă apel la divorțul fără vină prin separare, și că orice credincios care deja s-a separat trebuie să caute să se împace. Totuși, dacă sunt cazuri în care cel credincios a fost părăsit de cel necredincios, acesta nu mai poate face nimic, el nu mai este legat.

Accentul pe care îl pun și Isus, și Pavel este acela că instituția căsătoriei este pentru toată viața și că divorțul trebuie evitat. Un creștin nu trebuie să divorțeze, încălcând jurămintele căsătoriei, și trebuie să-și ierte soțul/soția care și-a călcat jurămintele, evitând divorțul, în afară de situația în care acesta este împietrit și nu vrea să se pocăiască.

După câteva generații biserica a pierdut din vedere contextul evreiesc al dezbaterii relatate în evangheliile cu privire la divorț și a crezut că Isus a condamnat toate recăsătoririle ca și curvie. Contextul evreiesc al învățăturii despre divorț al lui Isus trebuie redescoperit și trebuie să se țină seama de el în interpretarea textelor pe care le avem.